

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/137/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6617211817
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6617211817.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a sudcov JUDr. Amy Odalošovej a JUDr. Danice Kočíčkovej, v spore žalobcu BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 47 967 692, proti žalovanému I. H., narodenému XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom U. XX, XXX XX W., t.č. D. Q. XX, XXX XX I.X.XXX,XX, o zaplatenie sumy 1.162,10 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č.k. 8Csp/294/2017-184 z 8. apríla 2019, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Lučenec vo výroku, ktorým žalobu žalobcu sčasti zaplatenia úrokov v sume 391,88 Eur a úroku 25,5 % ročne zo sumy 593,03 Eur od 01. 06. 2017 do zaplatenia zamietol (II. výrok) a v závislom výroku o trovách konania (III. výrok) p o t v r d z u j e.

II. Žalovanému n e p r i z n á v a voči žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Lučenec (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) odvolaním napadnutým rozsudkom zo dňa 08. 04. 2019 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 593,03 Eur s úrokom z omeškania 5,15 % ročne z dlžnej sumy od 01. 06. 2017 do zaplatenia, úroky v sume 59,82 Eur, úroky z omeškania v sume 78,09 Eur, poplatky v sume 39,28 Eur na účet vedený v Poštovej banke, a. s. číslo: SK94 8120 0000 0086 4801 6060, variabilný symbol 1692767434 v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok) a žalobu žalobcu sčasti zaplatenia úrokov v sume 391,88 Eur a úroku 25,5 % ročne zo sumy 593,03 Eur od 01. 06. 2017 do zaplatenia zamietol (II. výrok). O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalobca má nárok voči žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 32,56 %, o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie osobitným uznesením (III. výrok)

Z odôvodnenia rozsudku prvoinštančného súdu vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému zaplatenia istiny 593,03 Eur, úrokov 59,82 Eur, úrokov 469,97 Eur, úrokov 25,5 % ročne z istiny 593,03 Eur od 08. 06. 2017 do zaplatenia, úrokov z omeškania 5,15 % p.a. zo sumy 593,03 Eur od 08. 06. 2017 do zaplatenia, poplatkov vo výške 39,28 Eur a náhrady trov konania.

Súd prvej inštancie mal preukázané, že dňa 19. 01. 2011 uzatvoril právny predchodca žalobcu (Poštová banka, a.s.) so žalovaným Zmluvu o úvere č. 5554168711, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 1.000 Eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať v 70 splátkach mesačne prevodom z účtu vo výške 28 Eur. Dátum prvej splátky bol 19. 02. 2011, konečná splatnosť 19. 11. 2016, splatnosť splátky 19. deň v mesiaci, úroková sadzba 25,50 % ročne, úver nebol poistený, priemerná RPMN 27,12 % a RPMN banky 28,7 %, celková výška nákladov 894,21 Eur (ďalej aj „Zmluva o úvere“).

Písomným podaním zo dňa 14. 10. 2014 označeným ako „Upozornenie - Výzva na splatenie dlžnej časti úveru“ právny predchodca žalobcu upozornil žalovaného, že ku dňu 13. 10. 2014 je pohľadávka banky viac ako 3 mesiace po lehote splatnosti vo výške 147,96 Eur a vyzval ho na úhradu v lehote 15

kalendárnych dní od doručenia tejto výzvy. Súčasne ho upozornil, že banka je oprávnená vyhlásiť úver za predčasne splatný.

Písomným podaním zo dňa 30. 10. 2014 označeným ako „Výzva na úhradu dlžnej sumy“ právny predchodca žalobcu oznámil žalovanému, že úver sa stáva ku dňu 30. 10. 2014 predčasne splatným v celom rozsahu. Výška dlžnej sumy bola nasledujúca: dlžná istina 593,03 Eur, úrok 59,82 Eur, poplatky za upomienky 39,28 Eur, poisťné 0, dlžná suma 692,13 Eur a žalovaného vyzval, aby ju zaplatil do 10 kalendárnych dní od doručenia tejto výzvy. Žalovaný výzvu prevzal dňa 03. 11. 2014, dlžnú sumu nezaplatil.

Z prehľadu čerpania a splátok označeného ako „Aktuálny stav úveru ku dňu 07. 06. 2017“ je zrejmé, že žalovanému bol poskytnutý úver vo výške 1.000 Eur, z ktorého žalovaný uhradil 1.139,92 Eur, ktorá suma bola v súlade s OP započítaná nasledovne: 19,92 Eur na poplatky, 713,03 Eur na zmluvné úroky a úroky z omeškania a 406,97 Eur na istinu.

Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 497 zák. č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu 19. 01. 2011 (ďalej aj „ObZ“), § 52 ods. 1, 2, 3 a 4, § 517 ods. 1 prvá veta, ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu 19. 01. 2011 (ďalej aj „OZ“), § 9 ods. 1, 2 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu 19. 01. 2011 (ďalej „Zákon o spotrebiteľských úveroch,“ resp. „ZoSÚ“), § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka platného a účinného od 01. 02. 2013.

Súd prvej inštancie uviedol, že žalovanému bol poskytnutý úver vo výške 1.000,- Eur. Zostatok dlhu na istine žalovanému poskytnutého úveru bol ku dňu 07. 06. 2017 vo výške 593,03 Eur, žalovaný v priebehu konania zostal nečinný, nepoprel skutkové tvrdenia žalobcu o tom, že úver nesplácal riadne a včas, že nereagoval na výzvu právneho predchodcu žalobcu zo dňa 15. 10. 2014 a že právny predchodca žalobcu dôvodne ku dňu 30. 10. 2014 úver predčasne zosplatil a žalovaného vyzval na zaplatenie zostatku dlhu.

Ďalej súd prvej inštancie uviedol: „K tvrdeniu žalobcu vo vyjadrení zo dňa 01. 02. 2019, že žalobca má v zmysle ustanovenia § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka nárok na úroky z úveru až do času riadnej úhrady poskytnutého úveru súd uvádza, že zmluva o úvere bola uzavretá dňa 19. 01. 2011 s prihliadnutím na ustanovenie § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré bolo do Občianskeho zákonníka včlenené zákonom č. 102/2014 Z.z. s účinnosťou od 01. 04. 2015 a podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Pod zvyšné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keby sa inak mali použiť normy obchodného práva. Hoci zmluva o úvere uzavretá medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným je absolútnym obchodom podľa ustanovenia § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka a ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka, vzhľadom na zákonné ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka sa na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ (pričom v konaní nebolo sporné, že dlžník pri uzatváraní zmluvy s právnym predchodcom žalobcu bol v postavení spotrebiteľa), vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to aj za predpokladu, že by sa inak riadili normami obchodného práva. Z uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že spotrebiteľský charakter zmluvy o úvere predurčuje aplikáciu ustanovenia Občianskeho zákonníka nielen na ochranu spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, ale aj na posúdenie všetkých práv založených touto zmluvou i keď ide o absolútny obchod. Touto zmluvou i keď ide o absolútny obchod v zmysle Obchodného zákonníka. Súd v súvislosti s potrebou aplikácie tohto zákonného ustanovenia aj na súdenú vec poukazuje na aktuálnu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR, a to na závery obsiahnuté v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Mcdo 14/2014, sp.zn. 8Mcdo 13/2014 v ktorých Najvyšší súd SR vyslovil, že ustanovenia § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ vždy prednostne použijú ustanovenia občianskeho práva aj keby sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred účinnosťou tohto zákonného ustanovenia. Najvyšší súd v predmetných rozhodnutiach vyslovil, že aj keď toto zákonné ustanovenie nadobudlo účinnosť dňom 01. 04. 2015, právny predpis, ktorého je súčasťou nemá prechodné ustanovenia týkajúce sa tejto novely a preto sa ich účinnosť vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred dňom účinnosti tohto zákonného ustanovenia. Súd ďalej poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu SR zo dňa 18. 09. 2012 sp. zn. IV.ÚS 476/2012 ako aj na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 30. 06. 2015 sp.zn. 6Cdo/190/2014 a aj rozhodnutie toho istého súdu sp.zn. 1Co/30/2012 z 30. 05. 2012 v zmysle ktorých rozhodnutí, ak nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny

titul mať peňažné prostriedky u seba a tie užívať, niet dôvodu na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom.

Žalobca sa v spore domáhal od žalovaného aj zaplatenia úroku a úrokov z omeškania vyčíslených do dňa 31. 05. 2017 vo výške 469,97 Eur, úrokov 25,5 % ročne od 01. 06. 2017 do zaplatenia zo sumy 593,09 Eur. Súd mal preukázané, že právny predchodca žalobcu vyhlásil predčasnú splatnosť úveru dňa 30. 10. 2014, čo vyplýva aj z listinného dôkazu, ktorý je súčasťou súdneho spisu. Súd v súlade s vyššie citovanými rozsudkami v bode 18 konštatuje, že dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutého úveru patria veriteľovi len do predčasnej splatnosti dlhu. Po predčasnej splatnosti dlhu nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a povinnosť platiť dohodnuté úroky z úveru dňom splatnosti dlhu zaniká. Záväzok dlžníka vrátiť veriteľovi poskytnutý úver je hlavným záväzkovým vzťahom. Úrokový záväzkový vzťah je vedľajším akcesorickým peňažným záväzkom k hlavnému záväzku. Splnením hlavného záväzku zaniká i akcesorický úrokový záväzok (rozsudok Krajského súdu Prešov sp.zn. 3Co/85/2013).

Žalobca správne poukazoval na to, že má v zmysle ustanovenia § 503 ods. 1, 3 Obchodného zákonníka právo na úrok za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov. Druhú vetu ustanovenia § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka však nemožno interpretovať bez spojitosti s prvou vetou jeho odseku 1 podľa ktorej „záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky“. Úroky zo splátky sú v prípade plnenia v splátkach splatné v deň splatnosti splátky (§ 503 ods. 2 Obchodného zákonníka), ak sa však má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú (§ 503 ods. 1 tretia veta Obchodného zákonníka). Z uvedeného vyplýva, že úrok z úveru, ako bolo niekoľkokrát judikované, patrí len za požičanie peňazí, ku ktorému po zániku zmluvného vzťahu nedochádza. Doba splatnosti zmluvných úrokov sa zhoduje s dobou splatnosti úveru, čo znamená, že celková suma úrokov musí byť zaplatená najneskôr zaplatením poslednej splátky úveru. Na tieto závery poukazujú aj viaceré rozhodnutia odvolacích súdov, na ktoré súd poukazuje v bode 18 tohto rozsudku a ešte cituje ďalšie: rozsudky Krajského súdu v Žiline sp.zn. 10Co/104/2012 z 31. 07. 2012, alebo sp.zn. 5Co/196/2016 zo dňa 28. 06. 2016, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 9Co/604/2015 zo dňa 05. 10. 2016, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp.zn. 25Co/615/2015 zo dňa 30. 11. 2016, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 16Co/322/2015 zo dňa 12. 05. 2015 alebo rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 6Co/190/2014 zo dňa 30. 06. 2015. Dôležité je poukázať aj na judikatúru, konkrétne rozhodnutie Najvyššieho súdu SR publikované ako R59/98 v zmysle ktorého veriteľovi patria dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov iba do splatnosti dlhu. Z týchto dôvodov súd žalobu žalobcu sčasti zaplatenia úrokov 25,5 % ročne zo sumy 593,03 Eur od 01. 06. 2017 do zaplatenia zamietol, žalobu zamietol aj sčasti zaplatenia úrokov z úveru v sume 391,88 Eur, t.j. po predčasnej splatnosti úveru (469,97 Eur - úroky omeškania po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru do 31. 05. 2017 v sume 78,09 Eur) nemal už žalobca nárok na zaplatenie úroku z úveru.

V súlade s ustanovením § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka súd priznal žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5,15 % ročne zo sumy 593,03 Eur od 01. 06. 2017 (deň nasledujúci po predčasnej splatnosti úveru) do zaplatenia.

Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania aplikoval zásadu zodpovednosti za výsledok (zásadu úspechu) vyplývajúcu z § 255 ods. 2 CSP s tým, že v tomto prípade mal žalobca v konaní čiastočný úspech v rozsahu 32,56 % v ktorom má nárok na náhradu trov konania.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, konkrétne do výroku, ktorým okresný súd čo do zvyšku žalobu zamietol (II. výrok) a proti závislému výroku o trovách konania (III. výrok), podal žalobca včas odvolanie a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti zmenil tak, že žalobe vyhovie v plnom rozsahu a prizná mu náhradu trov konania, event., aby rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Odvolanie odôvodnil odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. a/, f/, h/ CSP.

V odôvodnení odvolania namietal, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné a arbitrárne, pretože nie je zrejmé, z akého právneho predpisu okresný súd vychádzal, keď uzavrel, že po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru nepatrí nárok na zmluvné úroky. Ďalej uviedol, že uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obo 143 /1998 zaoberajúce sa otázkou nároku na zmluvný úrok po vyhlásení predčasnej splatnosti, nevyhovuje potrebám súčasného právneho stavu, navyše rozhodovacia prax súdov v otázke priznávania zmluvných úrokov po zosplatnení úveru je rôznorodá, preto nie je v súlade s princípom právneho štátu.

V prípade zmluvného úroku ide o dohodnuté zmluvné plnenie akcesorickej povahy, ide o plnenie, ktoré je nevyhnutne spojené s istinou úveru, od ktorej existencie závisí aj samotný zmluvný úrok ako forma odmeny žalobcu za poskytnutie úveru. Aj z jazykového výkladu § 503 ods. 3 ObZ, je zrejmé, že

zosplatnenie úveru je len zmena termínu splatnosti, na ktorú má veriteľ nárok. Úroky z úveru sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov na základe úverovej zmluvy, predstavujú cenu úveru a dlžník je povinný ich platiť od okamihu reálneho poskytnutia úveru do okamihu jeho vrátenia. Na povinnosť platiť úroky z úveru nemá vplyv zosplatnenie úveru. Táto povinnosť zásadne trvá do času reálneho vrátenia poskytnutého úveru.

Poukázal na bod 6. 4 Obchodných podmienok, podľa ktorého: „V prípade, ak sa stane úver predčasne splatným, Banka je oprávnená úročiť nesplatenú istinu úveru zmluvnou úrokovou sadzbou a sadzbou úroku z omeškania z omeškania až do úplného splatenia zmluvného záväzku Klienta voči Banke.“

S obchodnými podmienkami úveru sa žalovaná oboznámila a vyjadrila s nimi súhlas, čo potvrdila svojím podpisom na zmluve. V prípade zmluvného úroku ide de facto o odmenu veriteľa za poskytnutie úveru, pričom v uvedenom prípade k vráteniu plnej výšky úveru zo strany žalovanej doposiaľ nedošlo, preto je oprávnený aj na zaplatenie tejto položky.

Nesúhlasil s tvrdením súdu prvej inštancie, že súbežným uplatňovaním úrokov z úveru a úrokov z omeškania dochádza k hrubej nadvláde veriteľa, keďže oba typy úrokov sú diametrálne odlišným právnym inštitútom a sledujú iný cieľ, nemôže ísť o dvojité sankcionovanie žalovanej. Poukázal na ustanovenie § 517 ods. 2 OZ. Dohodnuté úroky predstavujú odmenu za požičanie peňazí, naproti tomu, úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinnosti - nedodržanie dohodnutej doby.

Povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku uvedeného priamo v zmluve, povinnosť zo záväzku uvedeného priamo v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva zo zákona ako dôsledok omeškania dlžníka so splnením dlhu. Obidva úroky môže veriteľ žiadať popri sebe bez ohľadu na skutočnosť, či ide alebo nejde o občianskoprávny vzťah. Zosplatnením úveru nedochádza k zániku zmluvného vzťahu, ale dochádza k zmene obsahu záväzku. Ďalej poukázal na rozhodnutia všeobecných súdov (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41Co/13/2018 zo dňa 16. 08. 2018 a Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/22/2018 zo dňa 28. 06. 2018.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací (podľa § 34 CSP) vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 379, § 380, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a rozsudok súdu prvej inštancie odvolaním napadnutom výroku, (II. výrok) a v závislom výroku o trovách konania (III. výrok) podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

5. V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací (podľa § 34 CSP) vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 379, § 380, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaním napadnutom výroku (II. výrok) a v závislom výroku o trovách konania (III. výrok) podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

6. Podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Odvolací súd súhlasí s názorom prvoinštančného súdu, že v posudzovanej veci ide o spotrebiteľskú zmluvu. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je názor, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo faktickom nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a lepšiu dostupnosť právnych služieb a konečne možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu prichádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednanie pripravený, pri kontraktácii využívaný moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa.

8. Podstatnými náležitosťami zmluvy o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka je určenie zmluvných strán, výšky úveru a záväzku veriteľa poskytnúť na požiadanie dlžníka peňažné prostriedky v dohodnutej výške, ako aj záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté prostriedky a zaplatiť úroky. Obchodný zákonník nemá priamu úpravu, z ktorej by vyplývalo, či veriteľovi patria zmluvné úroky v prípade predčasného zosplatnenia úveru iba do okamihu tohto zosplatnenia alebo mu tieto úroky patria až do doby konečného vrátenia peňažných prostriedkov dlžníkom. Takáto úprava absentuje aj pri zmluve o pôžičke podľa § 657 Občianskeho zákonníka alebo v zákone č. 129/2010 Z. z..

9. Kardinálnou otázkou pre rozhodnutie o odvolaní žalobcu je, či je možný súbeh úrokov z úveru aj úrokov z omeškania alebo sa navzájom vylučujú. Ustanovenie § 503 Obchodného zákonníka neupravuje dobu, dokedy je dlžník povinný platiť úroky z úveru, iba splatnosť úrokov a dispozitívne v odseku 3 poslednej vete povinnosť dlžníka zaplatiť úroky len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov v prípade vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov dlžníkom pred dobou určenou v zmluve. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, či zákona č. 129/2010 Z. z. nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Prípustnosť dohody účastníkov zmluvy o úvere o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov vyplýva aj z judikatúry Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorá je aplikovateľná v Slovenskej republike vzhľadom na v minulosti totožnú a v súčasnosti príbuznú právnu úpravu úverov poskytnutých spotrebiteľom. V rozhodnutí sp. zn. 33Odo/657/2005 z 27. 06. 2017 Najvyšší súd Českej republiky vyslovil záver, že nie je možné vylúčiť, aby si zmluvné strany pri peňažnej pôžičke dohodli úroky aj za dobu, počas ktorej bude istina dlžníkom skutočne užívaná (do jej faktického vrátenia veriteľovi) teda aj za dobu, počas ktorej je dlžník v omeškaní so splnením svojho záväzku z dôvodu, že istinu v dohodnutej dobe splatnosti veriteľovi nevráti. Najvyšší súd Českej republiky v tomto rozhodnutí výslovne uviedol, že zmluvné úroky sú odmenou za užívanie istiny, úrok z omeškania predstavuje zákonnú sankciu za omeškanie zo zaplatením istiny a oba nároky môžu existovať vedľa seba. Z hľadiska posúdenia doby, za ktorú boli pri peňažnej pôžičke dohodnuté úroky, bude preto vždy určujúci obsah zmluvy podľa dohody zmluvných strán. O možnom súbehu dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania pri pôžičke je rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 24. 07. 2014 sp. zn. 33Cdo/1401/2014. Najvyšší súd tu zdôraznil, že oba úroky môžu byť veriteľom požadované vedľa seba bez ohľadu na skutočnosť, či sa jedná alebo nejedná o občianskoprávny vzťah. S odkazom na ďalšie svoje rozhodnutia (sp. zn. 33Odo/518/2003 z 25. 09. 2003, sp. zn. 33Odo/657/2005 z 27. 06. 2007, sp. zn. 33Cdo/1401/2014 z 24. 07. 2014) Najvyšší súd Českej republiky v rozhodnutí z 21. 08. 2014 sp. zn. 33Cdo/212/2014 dal jednoznačnú odpoveď, že „dohodnuté úroky z úveru predstavujú odmenu za požičanie peňazí a úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinností, t. j. za nezaplatenie dlhu riadne a včas. Kým povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva bez ďalšieho zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Aj keď dlžník nie je v omeškaní so splnením dlhu, môže veriteľ požadovať dohodnuté úroky a úroky z omeškania môže požadovať pri omeškaní dlžníka aj u bezúročnej (bezodplatnej) pôžičky. Dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky (§ 121 ods. 3 OZ), majú však iný právny dôvod a veriteľ ich môže požadovať vedľa seba. Z uvedeného výkladu vyplýva záver, že pre posúdenie primeranosti výšky úrokového zaťaženia nie je možné obe sadzby úrokov sčítať a že zákonné úroky z omeškania nenahrádzajú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dohodli.“

10. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj súdov Slovenskej republiky je v zásade prípustné uplatňovanie takých obchodných podmienok (ďalej aj „OP“), v ktorých si zmluvné strany môžu dohodnúť obsah práv a povinností, ktorými sa vzájomne budú riadiť, pričom tieto práva a povinnosti sú obvykle obsiahnuté priamo v zmluve, avšak nie je vylúčená ani aplikácia všeobecných, či iných OP, na ktoré zmluva môže odkazovať.

11. Uvedené uplatnenie OP však nie je neobmedzené, ale naopak, právna úprava stanovuje zákonné limity.

12. Pre spotrebiteľské zmluvy platí, že nemôžu obsahovať dojednania, ktoré sú v rozpore s požiadavkami dobrej viery, alebo znamenajú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, ďalej také, s ktorými sa spotrebiteľ nemá možnosť oboznámiť pred podpisom zmluvy a pod. Ak majú byť takéto OP súčasťou zmluvy, ktorá na ne odkazuje, pre to, aby boli záväzné, je potrebné vyjadriť s nimi súhlas zmluvných strán, čomu musí predchádzať oboznámenie sa s ich obsahom. Na preukázanie oboznámenia sa s nimi však nepostačuje len konštatovanie a vyhlásenie spotrebiteľa vo formulárovej zmluve o tom, že bol s Obchodnými podmienkami oboznámený.

13. V spotrebiteľských zmluvách obchodné podmienky, na ktoré zmluva odkazuje alebo ktoré sú k nej pripojené, majú slúžiť predovšetkým na to, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednania technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak, nesmú slúžiť na to, aby do nich v často neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom písanej forme dodávateľ skryl dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa zrejme uniknú (napr.

dojednanie o zmluvnej pokute, rozhodcovská doložka). Pokiaľ tak aj napriek tomu dodávateľ urobí, nespráva sa v právnom vzťahu poctivo a takémuto dojednaniu nemožno priznať právnu ochranu.

14. V danom prípade Zmluva o úvere v čl. 2 uvádza: „Právne vzťahy neupravené v ZoÚ sa riadia Všeobecnými obchodnými podmienkami, Obchodnými podmienkami pre úver - dostupná pôžička, dostupná pôžička, - šikovná rezerva, Sadzobníkom poplatkov, Oboznámením o RPMN, Oznámením o úrokových sadzbách a informáciami o poistení podľa zákona č. 186/2009 Z.z.“ V dôsledku uvedeného zo Zmluvy o úvere jednoznačne nevyplýva, že konkrétne ktoré obchodné podmienky (ktorých uvedenie účinnosti absentuje) sú jej súčasťou a s ktorými žalovaný mal možnosť oboznámiť sa, eventuálne vyjadriť súhlas.

15. Žalobca v prípade úroku po zosplatnení odkazuje v odvolaní na bod 6.4 Obchodných podmienok, podľa ktorého: „V prípade, ak sa stane ver predčasne splatným, Banka je oprávnená úročiť nesplatenú istinu úveru zmluvnou úrokovou sadzbou a sadzbou úroku z omeškania z omeškania až do úplného splatenia zmluvného záväzku Klienta voči Banke.“ Odvolací súd konštatuje, že z obsahu Obchodných podmienok pre úver - dobrá pôžička účinných od 02.11. 2010 nevyplýva v odvolaní žalobcom citované znenie 6.4 Obchodných podmienok.

16. Podľa názoru odvolacieho súdu nárok na úrok po zosplatnení má byť výsledkom tzv. individuálneho dojednania, t.j. dojednania nároku na úroku po zosplatnení, ktoré musia byť súčasťou Zmluvy o úvere, pričom zo Zmluvy o úvere konkrétna výška úrokov, ktorú je na základe konkrétneho dojednania v konkrétnej výške spotrebiteľ povinný zaplatiť, sa neuvádza.

17. Vychádzajúc z uvedeného je potrebné konštatovať, že v predmetnej zmluve medzi stranami sporu nebol individuálne dohodnutý úrok po zosplatnení, pričom absentuje i platne dohodnutá výška úroku po zosplatnení úveru, preto ho nemožno v zmysle ustanovení o spotrebiteľskom úvere ani požadovať.

18. Odvolací súd konštatuje, že žalobca nepreukázal dohodnutie úrokov po zosplatnení úveru so žalovaným ako spotrebiteľom, či už priamo v spotrebiteľskej zmluve alebo nepochybným spôsobom, že k týmto ďalším dojednaniám aj v samostatných Obchodných podmienkach žalovaný ako spotrebiteľ pristúpil, bolo potrebné dospieť k záveru, že so žalovaným neboli platne dojednané úroky v prípade zosplatnenia úveru.

19. V súvislosti s odvolacími argumentami žalobcu odvolací súd poukazuje na to, že procesný postup súdu znamenajúci porušenie práva na spravodlivý proces je jedným zo zákonných dôvodov pre zrušenie rozhodnutia. Obsah práva na spravodlivý proces je pomerne široký a medzi jeho zložky patrí (okrem iných) aj právo na vypočítanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami sporu zo strany súdu a právo na spravodlivé prejednanie veci, ktorého súčasťou je i právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

20. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces, ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (NS SR 3 Cdo 78/2017, IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

21. So žalobcom treba súhlasiť v tom, že požiadavka riadneho odôvodnenia rozhodnutia je jedným zo základných atribútov spravodlivého súdneho procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodovania súdov a vylúčiť ľubovôľu. Rozhodnutie súdu musí dať dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Z každého rozhodnutia súdu musí byť jednoznačne zrejmé, z akých skutočností súd pri rozhodovaní vychádzal, akými úvahami sa riadil a ako vec právne posúdil. Z právneho posúdenia má byť zrejmé, ako príslušné právne normy, ktoré súd v prejednávanej veci aplikoval, konajúci súd vykladá v spojitosti s danou vecou.

22. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom rozhodnutia okresného súdu dospel k záveru, že rozhodnutie okresného súdu vyššie uvedené atribúty spĺňa - rozsudok je riadne odôvodnený, teda tak, ako ukladá ust. § 220 CSP, rozsudok je preskúmateľný súdom vyššieho stupňa. Obsahom odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančného súdu je opísanie zisteného skutkového stavu a základných skutočností majúcich rozhodný vplyv na výsledok rozhodnutia, súd prvej inštancie uviedol, ako zistené skutočnosti posudzoval a vyhodnotil, ktoré skutočnosti mal za preukázané a ktoré nie. V rozhodnutí súd prvej inštancie uvádza konkrétne skutkové fakty, skutkové zistenia týkajúce sa predmetu daného konania, konkrétne dôkazy a závery, ktoré z nich vyvodil, ako aj právne posúdenie. Skutočnosti rozhodné a významné pre rozhodnutie vo veci sú obsahom odôvodnenia rozsudku a súd prvej inštancie k nim zaujal konkrétne stanovisko.

23. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu v odvolaní napadnutom výroku (II. výrok) potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1 CSP vrátane závislého výroku o trovách konania (III. výrok), pretože okresný súd správne rozhodol ohľadne trov konania s prihliadnutím na čiastočný (prevažujúci) úspech žalobcu v spore v zmysle ustanovenia § 255 ods. 2 CSP.

24. Odvolaním nenapadnutý výrok rozsudku prvoinštančného súdu (I. výrok) zostal nedotknutý (§ 367 ods. 2 CSP).

25. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ust. § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP, z ktorého vyplýva : „O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí“. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní aplikoval zásadu zodpovednosti za výsledok (zásadu úspechu) vyplývajúcu z ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. V tomto prípade bola v odvolacom konaní plne úspešný žalovaný, zásadne by teda mal nárok aj na náhradu trov odvolacieho konania. Pretože však zo spisu odvolací súd nezistil, že by žalovanému v odvolacom konaní nejaké účelne vynaložené trovy vznikli, odvolací súd jej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

26. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).